

Használt-e ez a hirdetés és forgalomba jött-e nálunk a kézi-nyomda, amely egyúttal kezdetleges őse az Adrémá-nak, arra nincs adatunk.

TR. Z.

Könyvbecslés, régi könyvek, könyvtárak értékének a megállapítása csak a könyvpiac ingadozó árainak ismerete alapján történhetik, de így is kockázatos vállalkozás. A könyv anyagának: papirosának, borítékának (kötésének) anyagértéke a régi könyv becslésésnél a legritkább esetben számít, — a könyv kora, régisége sem irányadó, pedig a legtöbb laikus, akinek 200—300 éves könyve van, gondosan őrzi, hogy ha megszorul, eladásával segíthessen magán. A könyv ritkasága sem mindig érték, mert lehet az a ritka könyv valami hitvány Cicero- vagy Horatius-kiadás, iskolai tankönyv, amely iránt senki sem érdeklődik, nem tartozik semmiféle gyűjtési körbe. A régi könyv értékét a kereslet, az iránta megnyilvánuló érdeklődés szabja meg. Ha díszesen kiállított, gazdagon illuminált, stílusosan bekötött középkori kódex, vagy Corvina kerül a könyvpiacra, ezek iránt gazdag gyűjtők, állami és magán-könyvtárak részéről nyilvánul meg az érdeklődés, Európában és Amerikában, az érdeklődők egymásra verik az árakat s a könyv százezres, vagy több százezer pengős áron cserélhet gazdát. Ha a piacra kerülő könyv valamely nemzet irodalmának, vagy nyelvének forrásértékű, írott emléke, amely egyetlen vagy kevés példányban maradt fenn, az illető nemzet a legnagyobb pénzáldozatokra is hajlandó, hogy az a régi forrás az ő tulajdonába kerüljön. Az antikvár-piacra kerülő régi könyvtárak anyaga azonban általában nem ilyen könyvekből áll, — hanem egy-egy országon, egy-egy zárt kulturális egységen belül — nagyrészt ugyanazokból a régi nyomtatott könyvekből, nálunk magyar, latin, német, francia, olasz és angol könyvekből, olykor másnyelvűekből is. A könyvbecslőnek e könyveket kell megbecsülnie. Ha a könyvbecslő maga az antikvárius, aki a saját maga számára, eladás, raktár céljából vásárol, a maga vevőkörét, annak szükségletét és anyagi erejét tartva szem előtt, úgy becsüli meg a könyveket, hogy biztos haszonnal tudja továbbadni. Ha nincs vevője, vagy úgy látja, hogy a vele összeköttetésben álló hazai vagy külföldi antikváriusoknál sem tudja „lefedezni magát“, nem veszi át a „régit“, többszázszentendős könyvekből álló könyvtárat. Pedig esetleg ugyanezt a könyvtárat a szakértő jelentékeny összegre becsülte és pedig alapos utánjárás, katalógusok lapozása és belső érték alapján. Viszont az is megtörténhetik, hogy a szakértő, a leglelkiismeretesebb munka, katalógusárak figyelembevételével lebecsül egy könyvtárat, amelyet az antikvárius mégis jó áron vásárol meg, mert egyes darabjai, vagy az egész anyag iránt vevői körében érdeklődésre számíthat. A régi könyvek millióinak tömegében igen nehéz tájékozódni, bár a könyvtárakról megjelent évi, vagy össze-

foglaló külföldi katalógusok külföldi könyvekre vonatkozólag eddig is hasznos utbaigazítást adtak. A magyar antikvár-piac áráiról azonban eddig összefoglaló áttekintésünk nem volt, de — örömmel jelenthetjük — már készül, sőt sajtó alatt is van és MAKKAI LÁSZLÓ munkájában az Országos Széchényi-Könyvtár kiadásában rövidesen meg is jelenik, az antikvár-katalógusokban ajánlott és a könyvaukciókon elért árak feltüntetésével. Ez persze nem jelenti azt, hogy könyvbecslés most már e katalógus alapján elvégezhető, mert éppen a katalógusból is kiderül, hogy a piac árai időnként változók, az egyes könyvek iránti érdeklődés, vagy a közgazdasági helyzet, a könyvvásárlók, tudósok, gyűjtők anyagi helyzetének változása, a könyvek állapota s esetleges bejegyzései szerint. De MAKKAI könyve tájékozást fog nyújtani arról, hogy az elmúlt évtizedekben miképen értékelték a magyar könyvpiacra a forgalomban volt régi könyveket.

TR. Z.

Párizsi forma kötés. A *Magyar Kurir* 1822. évfolyamában olvasom „Jelentés. Hébe. Zsebkönyv 1823-ra, kiadta Igaz Sámuel. Hat részre metszett képpel, Villiers, Huit, Bája, Perger, Schnorr és Höfel János rajzolatjaik után Blaschke, Kovács s Höfel által; kéziratmásolatokkal és muzsikai darabbal; (mellette vagy az 1823-ra szülő Kalendárium, hasonlóul metszett címképpel Lenhardtól); párizsi forma kötésben, aranyos metszéssel, tokban, velin papirosra nyomtatva 7 f V. Cz. (*M. Kurir* 1822. II., 340.) „Auróra... 1823-ra. Tíz részre metszett képpel, G. M. Petrich és Schärmer rajzolatjaik után, Blaschke, Axmann, Höfel és Loos által;... Párizsi forma kötésben, aranyos metszéssel, tokban, velin papirosra nyomtatva. (*M. Kurir* 1822. II. 404.)

A párizsi forma kötés a *Hébe* és *Auróra* selyemkötése, az első, finom, aranymetszésű, elegáns kötés, amely nagyobb számban került a könyvpiacra.

TR. Z.

Erdélyi Magyar Hir-vivő. Der neue Kurier 1790. évi folyamának egyik mellékletében olvasom:

„igyekezzünk ezen folyó 1790-dik Esztendőben Aprilisnak harmadik napján el-kezdve, Juniusnak utolsó napjáig Ujságainkat minden héten egyszer Tsötörtök nap botsátani; Juliusban kezdjük minden héten két izben külden, úgy-mint Hetfőn és Tsötörtökön... ezen Hir-vivőnek árrát oly kevésre szabtuk a' mint tsak lehetett.

A' szebeni Elő fizető Urak mind a' Pénzt az Ujságokért, mind pedig hozzánk teendő Jelentéseiket [Tudósításokat] említett Hochmeister Márton Szebeni Könyv Nyomatónál adják-be.

Szeben, 18-dik Febr. 1790.

Az Erdélyi Magyar Hirvivő
író Társaság.